

Čtyřicet let od ulovení světového rekordu ze Zaječín



Foto archiv redakce

DAVID VACA Po odmlce se vracíme k tématu legendárních trofejí z naší myslivecké historie, a to vzpomínkou na muflona z východočeských Zaječín, jehož toulce byly nejsilnější nejen u nás, ale na celém světě. Letos na podzim uplyne přesně 40 let od jeho ulovení. I díky této trofeji získalo Československo status mufloní velmoci, který si udržuje dodnes. Již však ne díky Zaječínům, kde je chov špičkových muflonů minulostí.

ZAJEČINŠTÍ MUFLONI

Zaječiny byly v dobách největší slávy volnou režijní honitbou Lesního závodu Žamberk (Východočeské státní lesy, n. p., Hradec Králové), ležící na jihovýchodním okraji Orlických hor na rozhraní okresů Ústí nad Orlicí a Rychnov nad Kněžnou poblíž státní hranice s Polskem. Honitbu tvořil samostatný lesní komplex o rozloze 2112 ha, z čehož bylo 1682 ha lesa a 425 ha orné půdy. V lesích převládá smrk, ale díky podrostnímu hospodářství se podařilo měnit zastoupení dřevin ve prospěch jedle a listnáčů, zejména buku. Vzniklo též bohaté bylinné patro, což zvyšovalo úživnost prostředí. K její-

mu zlepšení přispívala i síť 25 zvěřních políček a luk.

Co se týče zastoupení zvěře, Zaječiny spadaly do oblasti chovu jelena evropského. Kromě této zvěře v honitbě žila také zvěř srnčí a černá. V letech 1954–1955 byla do čtyřhektarové aklimatizační obůrky vypuštěna mufloní zvěř získaná z několika různých chovů: čtyři kusy z obory Opočno, tři ze zoologické zahrady v Děčíně a pět z volné honitby Choustníkovo Hradiště v okrese Trutnov. Zvěř prospívala a v roce 1956 byla v počtu 25 kusů vypuštěna do volnosti.

V pozdějších letech se ukázalo, že zvěř narozená již v Zaječíně je celkově kva-

litnější a pro chov perspektivnější než její dovezení příbuzní. Z tohoto důvodu byli všichni berani cizího původu vystříleni a s nimi též slabé muflonky. Chovatelem cílem byli zralí berani s hodnotou trofeje kolem 230 bodů CIC, ale věřilo se, že v populaci by se mohli objevit i kapitální jedinci s toulci okolo 240 bodů CIC. Plány se dařilo plnit, a to především díky cílevědomému a důslednému selektivnímu odstřelu, který byl prováděn nekompromisně a od počátku usměrňoval chov. Berani byli odchytáváni a měřily se parametry jejich toulců pro posouzení chovnosti. Neméně významným a neodmyslitelným faktorem

pro dosažení vynikajících výsledků byla komplexní péče o zvěř, především zajištění optimální výživy. Strůjcem chovatelského úspěchu byl především vedoucí polesí Zaječiny Josef Egrt (1916–1994), který chov založil. V 70. letech představoval zaječinský muflon světovou špičku. Vrchol se dostavil v roce 1974 v podobě ulovení berana, jehož trofej jako první na světě překročila hodnotu 240 bodů CIC. Muflona s toulci ohodnocenými na 240,65 bodu CIC ulovil Ing. František Šrámek, v letech 1970–1976 ministr stavebnictví České socialistické republiky.

JAK BYL ULOVEN SVĚTOVÝ REKORD

Ministr Šrámek byl vášnivým myslivcem a Zaječiny si velmi oblíbil. V Orlických horách vlastnil rekreační chalupu a díky tomu se v oblasti často zdržoval. Jeho společenské postavení mu umožnilo stát se v Zaječínách prominentním lovcem, který zde v první polovině 70. let lovil ty nejsilnější berany. V roce 1972 získal trofeje oficiálně ohodnocené na 232,40 a 232,25 bodu CIC a podle literárních pramenů ulovil i několik dalších „zlatých“ beranů. Jeho ambice však mířily výš – toužil po světovém rekordu! Tento sen se mu splnil. Lov životního muflona popsal ve své knize *O lovech a myslivcích* (1980). Přetiskujeme ho jen s drobnými redakčními úpravami a mezititulky.

Na muflony do Zaječín

V průběhu léta roku 1974 jsem se v Zaječínách setkal s množstvím muflonů zvěře. Viděl jsem i mimořádné, trofejově dobré berany. Bylo to na Ostrovech, to je to krásné místo mezi Bartošovicemi a Zemskou branou, na Pískové, ale i jinde. Všechno patří do polesí Zaječiny.

Na počátku srpna 1974 jsem s polesným Egrtem „U kapličky“ nad Bartošovicemi spatřil tlupu, v níž bylo několik beranů s trofejí nad 230 bodů CIC. Jeden z nich byl mimořádně silný. Byli od nás vzdáleni asi 120 m. Seděl jsem u smrčku, levé předloktí jsem si zapřel mezi jeho kmínek a větev a zamířil kulovnicí právě na toho nejsilnějšího. Hrot svislé čárky záměrně osnovy znehybněl na jeho komoře. Strílet jsem však nemohl. Vždyť byl začátek srpna. Ani povolenku jsem neměl vyřízenou. Nebyla by mi však nic platná.



Josef Egrt, strůjce chovatelského úspěchu v Zaječínách. Repro z časopisu *Myslivost*

Jestlipak se s ním setkám, až přijde doba odstřelu? To byla mučivá otázka, oprávněně však nadhozená. V Zaječínách není žádným zvláštním problémem potkat se s 225bodovým muflonem. Ale jsou zde dvojí potíže. Zkuste tady ulovit odstřelového muflona do 205 bodů! Znam několik případů, kdy to s takto zadáním úkolem dopadlo špatně. Postihlo to několik zahraničních hostů. Proč? Prostě proto, že drtivá část odstřelových muflonů zde vysoce převyšuje hranici 205 bodů.

Stejná obtíž vzniká, když chcete „dohodit“ nejsilnějšího berana. Volná příroda je volná příroda a dva tisíce hektarů lesa s četnými houštinami není zrovna malý a snadno přehledný prostor. A přece jsem se znovu se silnými berany setkal.

Lovit, či nelovit?

S povolenkou k lovu muflona III. věkové třídy jsem v říjnu roku 1974 dorazil do Zaječín. Egrt mě přivítal smutným pohledem:

„Ti houbaři! To je hrůza! Začaly růst houby, lidí je plný les, zvěř je tak poplášena, že si to ani neumíte představit. Myslím si, že nebudeme úspěšní. Celý týden jsem chodil ráno a večer do lesa. Neviděl jsem ani muflony, ani jeleny, dokonce ani černou.“

Přesto jsme druhý den ráno vyrazili. Sedli jsme si na nově zbudovaný posed v cípku lesa, lemujícího pole nad Barto-

šovicemi. Zde byl po rozednění vidět rozsáhlý komplex polí. Po pravé straně byl vzrostlý jetel. Na něj by se měla za normálních okolností stahovat zvěř.

Předpověď Egrta však byla přesvědčivě pesimistická. Ale hned při příchodu k posedu jsme k Egrtovi překvapení uslyšeli troubit dva jeleny. Nepohybovali se však na poli, kde bychom je byli viděli. Ještě v ranních hodinách měsíční svit totiž ozařoval pole před námi.

Svítat začalo až po šesté hodině. Právě v tu dobu jsme vpravo před námi v jetelišti ve vzdálenosti asi 140 m spatřili temnou skvrnu. Dalekohled mi pomohl:

„Vpravo vpředu je muflon,“ zašeptal jsem Egrtovi do ucha.

Pomalou pozvedl svůj dalekohled.

„Jsou tam dva,“ zazněla jeho odpověď.

Měl pravdu. Jeteliště tvořilo horizont, od něhož se pole svažovalo směrem k silnici mezi Zaječínami a Bartošovicemi. Za několik okamžiků se na obzoru objevily další dva kusy. Nejzřetelněji byl vidět



Součástí chovatelské práce byl odchyt zvěře a v případě muflonů měření parametrů toulců. Získané údaje sloužily společně s věkem jedince k vyslovení prognózy dalšího vývoje jedince. Snímek zachycuje pracovníky LZ Žamberk hajného Václava Marvana (vlevo) a polesného Ing. Ladislava Podzímka. Repro z knihy *O lovech a myslivcích*



Charakter krajiny v Zaječínách. Foto www.wikipedia.org

ten první, který byl zcela vpravo. Toulce ostatních tří muflonů nebylo možné pořádně „přečíst“, protože byli ze značné části zakryti vysokým jetelem. Ani Egrt, ani já jsme si to hned neuvědomili, a proto jsme považovali toho prvního za trofejově nejsilnějšího. Shodli jsme se, že to může být kolem 218 bodů. Bílá barva srsti na větrníku postupovala vysoko po obličejí a pozvolna se ztrácela až nad světly. Starý odstřelový muflon, který mírně kulhal.

Mezitím se začalo rozednívat. Berani postupovali směrem k nám, přímo k posedu. Za dlouhou chvíli první i druhý vyšli z jetele na posečenou louku. Bylo dobře vidět, že druhý nebyl o nic slabší než první. Ale pozor! Ve vzdálenosti asi 50 m od posedu vyšel z jetele třetí beran. Na první pohled bylo zřejmé, že je nejvýše čtyřletý. Překrásný! Velká rozloha mohutných toulců jenom málo dosud zatočených. Měl určitě 225 bodů. Šeptem jsme se na tom s polesným shodli. Největší překvapení nás však čekalo. Čtvrtý beran vyšel z jetele přímo před námi, ne-

bylo to více než 30 m. Měl stejně mohutné toulce jako předchozí, avšak jejich hroty stoupaly vysoko nad větrník. Usilovně jsem začal počítat. Egrt zřejmě také. Nejméně 232 bodů, zněl můj soud. Egrt souhlasně přikývl hlavou. Co však dělat. Světový rekord je 236,95! Dopotá-li bychom se?

„Je začátek října, začátek mufloní lovecké sezony, neukvapuj se,“ cosi mi našeptávalo.

Egrt byl také v rozpacích. Každý zkušený muflonář potvrdí, jak snadno se při odhadech může každý o pět i více cm zmýlit. Co jenom udělat? Střelit, nestřelit? Berany naše přítomnost téměř nevzrušovala. Chvilími se zastavili a zahleděli na posed. Pomalinku jsem zvedl kulovnici a zamířil na nejsilnějšího z nich. Stál ke mně komorou a upřeně se na nás díval. Záměrná osnova dalekohledu se zastavila, ukazováček pravé ruky jsem měl na spoušti. Beran se ani nehnul. Egrtův povel ke střelbě jsem však neuslyšel. Mufloni se dali do pohybu. Tu jsem zpozoroval další dva berany, kteří přicházeli přes

velmi rozsáhlé strniště směrem k naší od nás se vzdalující tlupě.

Silný muflon byl k nám v tu chvíli otočen kelkou. Tušil jsem, že dnes střílet nebudu. Prohlížel jsem si pozorně celé strniště. Osm kusů zvěře srncí jsem napočítal. Stále jsem se v myšlenkách vracel k tomu, zda jsem měl, nebo neměl střílet. Viděl jsem na Egrtovi, že nejsem sám.

„Nevím, nevím, jestli jsme udělali dobře, ten beran byl opravdu dobrý,“ povzdychl si. „Možná, že měl víc, než si myslíme,“ dodal.

Naše intenzivní přemýšlení přerušil pohyb na obloze. Tetřívěk! Krásný kohoutek vyletěl z lesa za našimi zády a přistál za lánem jetele asi 300 metrů od posedu. Spatřili jsme ještě lišku a pět kusů jelení zvěře. Obojí na stejném místě, na louce nad silnicí z Bartošovic do Zaječín.

Tak vida, předpověď se nenaplnila, viděli jsme více, než jsme očekávali. Asi o půl sedmé jsme sestoupili z posedu a pomalu šli na lesní křižovatku ke gazíku. Stále a stále jsme se v hovoru vraceli

k silnému muflonovi, znovu a znovu hodnotili jeho toulce.

„Byla by to nádherná trofej, i kdyby to nebyl rekord!“

Na tom jsme se shodli. Abych nakonec ulovil takového, napadlo mě neskromné.

„Nedá se nic dělat, za čtrnáct dní přijedu znovu.“

Když chybí štěstí

Přijel jsem se dvěma kolegy a jejich manželkami a ubytovali jsme se v naší chalupě už v pátek večer. Bylo dohodnuto, že v 5³⁰ ráno nás bude v Zaječínách čekat polesný Egrt, lesní Hájek a další průvodci.

Přijeli jsme všichni s úmyslem ulovit dobrého muflona. U Egrtů nás čekal navíc ředitel žamberského závodu státních lesů Valeš.

Měl jsem zájem, aby byli úspěšní především moji přátelé. Egrt měl připravený plán lovu. Protože napadl sníh, bylo dohodnuto, že jeden z mých přátel půjde na nově zbudovaný posed na Pískovou, druhý na pozorovatelnu v Ostrovech. Byl jsem velmi rád, vždyť právě mezi těmito místy se pohybovala početná tlupa muflonů zvěře. Sám jsem ji několikrát viděl a pozorně prohlížel. V tlupě bylo několik silných beranů a určitě ten, který byl začátkem roku 1973 chycen do lapáku. Tehdy mu naměřili 226 bodů CIC a stanovili čtyři roky stáří. Co na něm bylo zcela mimořádné? Rozloha 60,5 cm! Beran byl vypuštěn a pohyboval se právě na Pískové nebo Ostrovech a samozřejmě mezi těmito místy. Za necelé dva roky jsem ho viděl šestkrát, a to jak v roce 1973, tak v roce 1974. Nestřílel jsem, protože byl mladý. Egrt tohoto berana příliš neobdivoval, měl pro to své důvody: toulce byly na zaječinské poměry slabé, kůže u kořene jednoho toulce byla poškozená, odstávala. Egrt měl obavu, že přes ošetření, které beranovi poskytl, zranění znemožní dobrou výživu toulců a bude působit negativně na jejich vývoj. Když jsem berana viděl v srpnu 1974, odhadl jsem ho nejméně na 232 bodů. Egrt souhlasil. Hájek tohoto berana viděl na Ostrovech tři dny před naším příjezdem. Je třeba dodat, že v tlupě bylo ještě několik beranů, kteří měli určité přes 230 bodů. Měl jsem upřímnou radost, že moji přátelé budou

mít naději některého z těchto důstojných reprezentantů vidět a ulovit.

Ani stín zklamání ve mně nevyvolalo Egrtovo oznámení, že já nepůjdu na „svůj“ posed ke kapličky nad Bartošovicemi. Sníh zakrýval lán jetele a drobný jetýlek na strništi. Mufloni sem přestali chodit. Bylo rozhodnuto, že technik Ing. Podzimek se mnou zajede gazíkem na Potoky, kde zasedneme na pozorovatelnu. Tam může zvěř vyjít.

Příliš dlouho jsme se nezdržovali, řekli si navzájem „Lovu zdar!“ a rozjeli se ke svému stanovištím. Technik mi po cestě vyprávěl, co všechno zažil od našeho posledního setkání. Ulovil svého prvního jelena s jedním lehce deformovaným parohem. Střelil ho novou kulovnicí Springfield 7,62 × 63 mm. Znal jsem jeho pušku, ukazoval mi ji radostně před několika týdny. Mám ho opravdu rád. Je to čistý, mladý člověk, zanícený pro myslivost. Je velmi pilný, neúnavný. Denně ráno i večer chodí do lesa, proto má vynikající přehled o tom, jaká zvěř kde žije. Řekl jsem mu, že dnes nezáleží na tom, zda něco ulovíme. Konečně on dobře ví, že moje ambice neskromně sahají ke světové trofeji, a bylo by opravdu věcí náhody, kdyby nám přišel právě takový kus.

Zastavili jsme u chalupy na jižní straně louky v Potocích. Louka má tvar jazyku vklíněného do lesního masívu. Je několik set metrů dlouhá a asi 200 m široká. Přibližně uprostřed lesní stěny, lemující louku z východní strany, je pozorovatelná. To byl náš cíl. Ještě za tmy jsme se k ní dostali po sněhové pokrývce. Bylo poměrně měkko.

Sedl jsem si na pravou stranu, technik po mé levici. Dělán to tak vždy. To proto, abych si při střelbě mohl opřít podloktí pravé paže a tím zmenšit chvění pušky při zamíření.

Už se rozednívalo, když jsem asi 250 m vpravo od nás zpozoroval pohyb. Byla to liška. Pomalu šla po sněhové pokrývce, chvílemi se zastavovala. Asi po čtvrt hodině zmizela ve stěně lesa, té, v níž stála naše pozorovatelná. Vtom jsme uslyšeli výstřel. Že by to bylo z Ostrovů? Ty leží však jiným směrem. Na Pískovou byla rána příliš slabá. Za chvíli se ozval další výstřel. Zase jsme nebyli schopni jej lokalizovat. Stříleli moji přátelé, nebo nestříleli? Nejistota mě trápila, vždyť jsem to-

lik chtěl, aby se jim podařilo ulovit kapitálního berana. Pozor! V protější stěně lesa jsem uviděl pohyb něčeho bílého. Zvedl jsem dalekohled. Bylo to sedlo muflona. Nekráčel však k nám, ale podél protější strany lesa vpravo, tedy od nás. Za ním se objevil druhý beran, který pomalu postupoval za prvním. Přestože už bylo poměrně dobře vidět, nemohli jsme „přečíst“, co mají na hlavě. Byli vzdáleni asi 280 m a toulce se ztrácely v šedomodře zelené stěně lesa. Za pět minut zmizeli.

„Škoda, že jsme neseděli na posedu,“ poznamenal technik.

Ano, posed byl právě v cípu louky, kde berani zatáhli do lesa.

„Možná, že kdybychom tam byli, berani by se pohybovali před touto pozorovatelnou. Příroda je nevyzpytatelná. Existuje snad opravdu zákon schválnosti,“ řekl jsem bez lítosti.

Technik pokýval hlavou. Bylo asi 7⁴⁰, když doporučil, abychom pozorovatelnu opustili a zajeli se podívat na Zadní kopci. To je tam, kde jsme v roce 1972 viděli s Hájkem rekordního, na jeden běh napadajícího berana.

„Patočka říká, že tam nic nechodí, ale je tam kapusta, není možné, aby se tam neobjevila zvěř. Víte dobře, že nejsilnější berani se pohybují právě v těchto místech.“

Zajeli jsme tedy k Zadnímu kopci. Pomalu jsme se došoulali k pozorovatelně, vystoupili na ni a čekali. Naši pozornost okamžitě upoutalo, že kapusta byla z jedné i druhé strany braná. Zvěř sem tedy chodí.

Toho rána jsme se jí už nedočkali. Sraz v myslivně u Egrtů jsme měli v devět hodin. Něco po půl desáté jsme pozorovatelnu opustili a gazíkem jeli na místo srazu. Stříleli naši přátelé, nebo nestříleli? Hledali jsme odpovědi, znovu se vraceli k dojmům, které v nás vyvolaly dva ranní výstřely. Ukázalo se však, že oni nestříleli. Byli to asi kunvaldští.

Na Pískovou přišlo několik kusů. První byl dobrý beran. Objevil se však neočekávaně přímo pod posedem. Stačil jen nepatrný pohyb a byl ten tam. Druhý, rovněž dobrý, se ukázal u pruhu kapusty. Hájek dal pokyn ke střílení. Beran však odskočil dříve, než mohl můj přítel vystřelit. Proč? Zradil ho mladý jelen desaťterák, který nečekaně vystoupil z lesa.

Ještě jeden mladý jelen vytáhl z houštiny, nadějný osmerák. To bylo vše.

Na Ostrovy přišlo množství zvěře, 24 kusů muflonů, mladý jelen, srnčí a liška. Několik beranů odtáhlo ještě za tmy, zdálo se sice, že nejsou špatní, ale riziko omylu bylo příliš velké. Zbývající mufloni byli příliš mladí, i když byli bodově na hranici zlaté medaile. Na lišku Egrt střelit nenechal. Říkal, že ještě něco může přijít. Pravda však byla jiná: nechtěl, aby ji střelili. Známe jeho názory příliš dobře. Co dělat? Odpoledne půjdeme znovu. V Zaječínách však musíme být nejpozději ve 14 hod., abychom nejdéle o půl třetí zasedli na posedy a pozorovatelný. Kam kdo půjde?

„Zůstaneme věrni dosavadním místům,“ pronesl suše a rozhodně Egrt. Chtěl jsem namítnout, že bychom to přece měli zkusit na Zadním kopci, vždyť tam byla bráná kapusta. Technik měl stejný názor.

Nakonec nás přesvědčili, že půjdeme znovu na Potoky.

Úspěšný lov

Přesně ve 14 hod. jsme se setkali v Zaječínách a opět bez jakéhokoliv meškání jsme vyjeli. Jel jsem s technikem v gazíku. Viděl jsem, že by raději než do Potoků jel na Zadní kopec. Ale rozhodnutí Egrta bylo jasné, jeho autorita u personálu je tak výrazná, že se mu nikdo neodvážil odporovat, přestože by odlišným názorem nic neriskoval.

Cesta nás vedla do blízkosti louky u Potoků, kde nám přes ni přeběhla tlupa muflonů. Zřetelně jsem viděl dva slušné berany. Na vteřinu se zastavili, a proto jsem je mohl dobře „přečíst“. Radost jsme ale neměli žádnou. Namísto abychom je natlačili spíše na louku, hlukem motoru jsme je odehnali vpravo. Určitě se dnešního dne nevrátí. Gazík jsme ne-

chali stát jako ráno v blízkosti hospodářského stavení.

„Otočím gazík tak, abychom rovnou zajeli pro světového berana,“ poznamenal technik se smíchem. A opravdu vůz postavil do směru cesty vystupující na louku, na níž jsme měli lovit.

Pomalů jsme kráčeli k pozorovatelně, přičemž jsme poměrně hlasitě mluvili. Vždyť jsme jednu tlupu muflonů zradili, bůhví kdy se další objeví.

Pro pochopení pozdějších závislostí musím s rozpaky přiznat, že jsem asi 10 m před pozorovatelnou vykonal malou potřebu, abych nemusel slézat z pozorovatelný. Pomalu jsme vystoupili nahoru. Zase jsem si sedl vpravo, technik vlevo. Bavili jsme se hlasitě, neboť zvěř jsme očekávali od protilehlé strany lesa, která byla od nás vzdálena 200 m. Neměli jsme žádnou obavu, že bychom hlasem mohli zradit.

Stalo se však něco zcela neočekávaného – náhle cosi asi 10 m vlevo od pozorovatelný zaharašilo. Otočili jsme hlavy a spatřili muflonku, která tryskem vyrazila na louku. Za ní druhá, třetí, čtvrtá, potom asi dvouletý muflon. Vzápětí další tři mladíci. A potom!

„To je muflon!“ vyhrkl jsem tiše.

Technik vydechl něco podobného. To mi stačilo pro další rozhodování. Zvedl jsem rychle kulovnici. Přitom jsem s pocitem ohromení pozoroval mimořádnou rozlohu, sílu, délku i vinutí toulců. Silný beran se zastavil asi 55 metrů před pozorovatelnou a otočil se k nám pravou komorou. Avšak asi třemi čtvrtinami těla překrýval jiného berana, který stál za ním. Koukala mu hlava a krk. Samozřejmě toulce. Za zlomek vteřiny druhý beran pokročil vpřed a komora silného berana byla volná. Prásk, zahřměla moje kulovnice 7 × 64 mm. Beran poklesl v bězích a začal prechat. Neurazil však ani 15 kroků, vzepjal se jako svíce, klesl a zhasl.

„Proboha,“ zvolal technik, „všechno to trvalo asi sedm až osm sekund!“

Asi měl pravdu. Mozek mi horečně pracoval. Udělal jsem dobře? Že bych ulovil světového berana, to mne nenapadlo. Ale tohoto berana jsem pustit nemohl. Znovu jsem si vybavoval okolnosti, které vedly k rozhodnutí stisknout spoušť. Určitě to bylo obdivné povzdychnutí technika a snad také suma znalostí,



Ing. František Šrámek nad uloveným beranem, budoucím světovým rekordem. Vpravo Ing. Ladislav Hružík, tehdejší ministr lesního a vodního hospodářství. Repro z knihy *O lovech a myslivcích*

kteřou jsem za dva roky nashromáždil po všem tom „nactiutrání“, poté, když jsem „pustil“ světového berana. Naučil jsem se poměrně dobře hodnotit trofeje, téměř jsem se nespletl. Egrt to uznával, a to bylo co říci!

„Nečekal jste ani na pokyn ke střelbě,“ pronesl bez jakýchkoliv stop po výčitce technik. Ostatně měl obrovskou radost z úspěšného lovu. Zdálo se mi v tu chvíli, že větší než já. Beran ležel otočen směrem od nás na levém boku. Sestoupili jsme z pozorovatelný a pomalu k němu kráčeli. A jejej! Na pravém toulci odlupčivost. To jsou hned dva body dole.

„Pod 235 bodů nemá,“ hodnotil technik.

S pocitů obdivu jsme berana prohlíželi. Zdálo se mi, že se do mne dala zimnice. Asi třikrát jsem se technika ptal, v kolik hodin jsem střílel. Třikrát mi odpověděl, že ve 14.35. Teprve potřetí jsem jeho odpověď zaregistroval. Potom následovalo slavnostní předání úlomku tak, jak to má být. Tentokrát to byl obřad více než slavnostní.

Technik berana vyvrhl a pak odešel pro gazíka, natočeného pro „odvoz světového berana“. Zůstal jsem u muflona a pozorně jsem trofej znovu a znovu prohlížel. Nadzvedl jsem mu hlavu s toulci.

„Vždyť má levý toulce blíže ke krku než pravý! To je ten, který byl odchycen zpočátku roku 1973, ten, kterému bylo naměřeno 240 bodů, ten, na kterého jsem na konci roku 1973 málem vystřelil, kterého mi však zradila muflonka. Přece jsem ho nakonec dostal!“

Opakoval jsem to technikovi, když se vrátil s gazíkem. Připustil to. Naložili jsme berana do gazíku a jeli k Egrtovým. Moji přátelé a jejich průvodci tam ještě nebyli.

S chvějícíma rukama jsme začali měřit délku toulců krejčovským metrem, který jsme předtím pozorovali s metrem dřevěným. Ukazoval nám 101 cm na 1 m dřevěného měřítka. Při měření délky toulců jsme odečítali úměrný počet centimetrů. Rozlohu jsme změřili svěrkou. Ukázala 54 cm. Obvody toulců jsme měřili provázkem a přenášeli na dřevěný metr. Snažili jsme se naměřit spíše méně než více. Součet nám ukázal 240,50 bodů CIC. Přitom jsme na barvu dali dva ze tří možných bodů. Jestli se naše měření potvrdí, bude to nový světový rekord! Teď teprve jsme byli opravdu nervózní. Zmatené po-



Trofej byla oficiálně ohodnocena v roce 1976 před celostátní výstavou myslivosti s mezinárodní účastí v Českých Budějovicích. Repro z katalogu trofejí výstavy

hyby rukou, přecházení sem a tam, myšlenka za myšlenkou, nahlas a na přeskáčku vyslovované. Setmělo se. Do tohoto okamžiku jsme neslyšeli žádný výstřel. Byli moji druzi opět neúspěšní? Za chvíli přijel první s Hájkem a krátce poté druhý s Egrtem. Těžko říci, co se odehrálo. Egrt kýval rozpačitě hlavou.

„Měřte teď vy,“ řekl jsem mu. „My vám potom řekneme, co jsme naměřili my.“

Egrt se okamžitě pustil do práce. Můj přítel mu s chutí pomáhal. Rezultát byl: 241,75 bodů, dva body dolů, tj. 239,75 bodů! Shodli jsme se, že jde skutečně o dříve odchyceného berana. Proč? Shodná je rozloha 54 cm, stlačení levého toulce ke krku. Nyní je devítiletý, když byl na počátku roku 1973 měřen, bylo jeho stáří odhadnuto na 7 let. Je zcela vyloučeno, aby se u jiného exempláře vyskytla podobná shoda tří významných znaků. Jakou pravděpodobnost takové možnosti by vyjádřil matematik?

„Podívejte se, dole mu chybějí téměř všechny řezáky. Byl nejvyšší čas jej odstřelit,“ poznamenal Egrt. Měl pravdu.

S oběma přáteli jsme odjeli na naši chalupu. Čekala nás tam velká společnost. Polesný Jakoubek z Říček s manželkou, ředitel žamberského závodu Valeš, podnikový ředitel Východočeských státních lesů z Hradce Králové Králíček, naše ženy.

Slova mi neumožňují přiblížit atmosféru, která se vytvořila po našem návratu.

Musel jsem ukázat bodovací lístek. Marne jsem zdůrazňoval, že jde o předběžné měření. Prostě a dobře přáním bylo, aby to byl rekord!

Začalo nekonečné vtipkování na můj účet, které vyústilo ve formulování receptury na úspěšný lov světového berana.

V podání mých přátel zněla takto:

„Chceš-li ulovit světového muflona, musíš se vymočit po levé straně pozorovatelný a jako honce si musíš do Zaječín vzít dva funkcionáře. Úspěch je potom zaručen!“

SVĚTOVÝ REKORD POTVRZEN

Na oficiální ohodnocení musela trofej počkat do roku 1976, kdy se v Českých Budějovicích konala jako součást výstavy Země živitelka celostátní výstava myslivosti s mezinárodní účastí. Patronaci nad ní převzala Mezinárodní rada pro myslivost a ochranu zvěře (CIC) a předložené trofeje byly komisionálně ohodnoceny. V případě trofeje Ing. Šrámka zněl verdikt 240,65 bodu CIC, čímž byla překonána do té doby nejsilnější mufloní trofej světa – legendární Podolského muflon z roku 1957 (této trofeji s hodnotou 236,95 bodu CIC byl věnován článek ve *Světě myslivosti* č. 1/2021). Ing. Šrámek byl bezpochyby v sedmém nebi. Jeho kolekce trofejí ze Zaječín byla v té době již opět o něco bohatší – v roce 1975 ulovil ve svém oblíbeném lovišti dalšího velmi silného berana – 232,40 bodu CIC.



Trofeje kapitálních muflonů vykoupené z pozůstalosti po Ing. Františku Šrámkovi. V popředí rekordní beran a před ním medaile z výstav, kde byla trofej prezentována (České Budějovice 1976, Bukurešť 1978, Plovdiv 1981). Foto archiv redakce

Domácí i mezinárodní renomé Zaječín bylo na vrcholu, což však paradoxně nepřineslo světlé zítřky. Právě naopak! Další vývoj popsal ve svém referátu na celostátní konferenci Mufloní zvěř, uspořádané v roce 1997 v Trutnově, Ing. Vladimír Doleček ze Správy Parishových lesů v Žamberku, předtím pracovník lesních závodů Žamberk a Rychnov nad Kněžnou:

„Rekordní trofej z roku 1974 představovala pro chov mufloní zvěře na Zaječínách nejenom úspěch, ale i začátek ústupu. O chovu a lovu začali rozhodovat odborníci i neodborníci, pracovníci ministerstva, podniku státních lesů, političtí funkcionáři a odbornost místních chovatelů včetně zakladatele chovu byla při ovlivňování dalších záměrů druhořadou. Zaječinská honitba se stala v 80. letech vyhrazenou honitbou Ministerstva lesního a vodního hospodářství České socialistické republiky.“

Lokalita byla vybrána pro produkci zvěře k zazvěřování nových oblastí, početní stavy zvěře se zvyšovaly, začal se přehlížet význam průběrného odstřelu. Zvěř se šířila do okolí s řadou negativních dopadů. „Pokles kvality se projevil tak výrazně, že na výstavě trofejí v Českých Budějovicích v roce 1993 byla nejsilnější trofej

z této oblasti v hodnotě 216,80 bodu CIC,“ konstatoval Ing. Doleček.

Naděje na cestu k nápravě přineslo v roce 1993 vrácení zaječinských lesů potomkovi původních vlastníků Janu M. Parishovi, který měl zájem vrátit Zaječínám někdejší slávu. V polovině 90. let však přišla pro chov mufloní zvěře krutá rána – do oblasti bylo zavlečeno nakažlivé kulhání ovcí. V roce 1997 byli v honitbě Bartošovice, patřící do oblasti, pozorovány první kulhající kusy mufloní zvěře. Onemocnění se záhy rozšířilo i do ostatních honiteb, což znamenalo faktický konec snah o resuscitaci někdejšího světově proslulého chovu.

V současné době jsou mufloni jsou v Zaječínách, Bartošovicích a okolí kvůli výskytu vlka již minulostí. V roce 2022 začali uživatelé honiteb nacházet v oblasti stržené kusy – především berany. V loňském roce se mufloní zvěř již zcela vytratila – část strhli vlci, zbytek se stáhl do nižších poloh, kde má zatím od vlků klid.

HLEDÁNÍ ŠRÁMKOVA REKORDNÍHO MUFLONA

Na závěr již jen poznámka o osudu trofeje rekordního muflona ze Zaječín. Dlouhá léta se nevědělo, kde skončila. Pá-

trání po ní zesílilo začátkem roku 2023, kdy se připravovala kolekce významných historických trofejí pro zvláštní expozici na Národní výstavě myslivosti v Brně. O trofeji Ing. Františka Šrámkova, který zemřel v roce 1999, ale nikdo nic nevěděl, a to včetně dosud žijících pamětníků té doby. Tak jako v mnoha případech sehrála roli náhoda. Doc. Ing. Miloslav Vach, CSc., se od Miroslava Ryšavého, jednatele domazlické firmy ARTURE Art & Nature, s. r. o., která se zabývá kromě jiného výkupem loveckých trofejí, ke svému velkému překvapení dozvěděl, že rekordní trofej Ing. Šrámkova byla spolu s dalšími jeho trofejemi vykoupena již před lety touto firmou. Trofeje jí prodala dcera Ing. Šrámkova, která dělala pořádek na chalupě v Orlických horách... Není to první ani poslední významná trofej, kterou stihl podobný úděl. Všechna sláva, polní tráva! Proslulá trofej tedy byla nakonec nalezena. V současnosti je v majetku firmy ARTURE Art & Nature, s. r. o., a díky laskavosti Miroslava Ryšavého bylo možné pořídit její fotodokumentaci.

Citovaná a další související literatura je uložena v redakci Světa myslivosti